

Édes Anyanyelvünk

IFJÚSÁGI
MELLÉKLET

Az Anyanyelvápolók Szövetsége Ifjúsági Tagozatának hírlevele
1999. december

Az anyanyelv ünnepén

Az Édes Anyanyelvünk folyóirat rendszeresen tudósít az „Édes anyanyelvünk” verseny országos döntőjéről, melyet minden év őszén Sátoraljaújhelyen rendeznek meg.

Az olvasók biztosan sokat hallottak már a verseny követelményeiről és menetéről, így azokra nem térek ki. Ez a kis írás csak benyomásokat és emlékképeket kíván rögzíteni, egy versenyző emlékeit, aki először vett részt az „Édes anyanyelvünk” versenyen, és először járt Sátoraljaújhelyen.

Újhely húszezres kisváros, a Sátor-hegy lábánál, Hegyalja, a világhírű borvidék peremén. A város központját nagyon szépek találtam. A belváros megőrizte a felvidéki városok hangulatát, egyemeletes kicsi házacskaival, amelyek közül soknak nagyon szép kovácsoltvas erkélye van. Október közepén jártam ott, a természet már ősze fordult, és a települést körbeölelő hegyek miatt már igen csípős volt az időjárás. Ennek ellenére a főtér, sőt az egész városka telis-tele volt virággal. Még a lámpaoszlopokon is piros muskátlik integettek.

Nagyon mély hatással volt rám, ahogy az egész város ünnepnek tekintette azt, ami számunkra, versenyzők számára, komoly megmérettetés, különleges és kivételes esemény volt. A sátoraljaújhelyiek megbecsülésének és nagy-nagy szeretetének számtalan jelét tapasztalhattuk. Ragaszkodásukat és felelősségérzetüket az anyanyelv ügye iránt tükrözte, hogy nemzetiszín lobogókkal és a város zászlóival díszítették föl az utcákat, pontosan úgy, mint a nemzeti ünnepeken. Így válhatott

ez a verseny az anyanyelv ünnepevé.

A megnyitó, az irodalmi összeállítás, Kazinczy szobrának megkoszorúzása a szóbeli forduló előtt mind-mind ezt az ünnepi hangulatot erősítette.

A verseny izgalmi közepette a kikapcsolódást egy kirándulás jelentette számunkra. A Hegyköz szépséges, de sajnos kicsit elhanyagolt vidéke Erdély tájaira emlékeztetett, melyeket nagyon szeretek.

A versenyzők közül sokan voltak, akik a határon túl élnek, Kárpátalja, a Felvidék, a Vajdaság és Erdély városaiból, falvaiból származnak. Számukra a nemzeti nyelv és az anyanyelv nem lehet egy s ugyanaz, ezért fontosnak tartom, hogy ők is részt vehessenek az anyanyelvi versenyeken.

Érdekes volt tapasztalni, hogy ezen a versenyen valóban a részvétel számított, nem pedig a helyezések. Az egymás közti értelmetlen villongások, dicsekvések és a mindenáron győzni akarás vágya nem volt jellemző a versenyzők nagy többségére. Inkább „sorstársaknak” tekintettük egymást, főleg a szóbeli előtti izgalmas percekben.

Alkalmom volt a verseny arra is, hogy sokakat megismerjünk, és új barátságokat köthessünk. Érettségi előtt álló diákok vagyok, így már nincs módom többé versenyzőként visszatérni Újhelyre, noha szívesen tenném.

Nagyon sok mindent kaptam ez alatt a három nap alatt, melyekről, azt hiszem, nem fogok soha elfelejtkezni.

Hajdú Katalin

ÍZELÍTŐ:

Káromkodjunk?

Tipográfia

Terjengősség
a hirdetésekben

Diákhumor...

Gondolatok egy tanácskozás után

„Nehéz az emberekkel együtt élni, mert nehéz hallgatni.” A hallgatás odafigyelést, megértést jelent: törődés ez a másikkal. A Másikkal, aki nem én vagyok. Egyre többször okozunk fájdalmat egymásnak, mert hiányzik ez az odafigyelés, hiányzik a türelem a mindennapokból, az egyszerű és egyszerű napi érintkezésekből (pl. bemutatkozás, köszönés, megszólítás) és egyéb formáságokból. Formaság? Dehogy! Mi másból ítélnénk meg egymást az első találkozáskor, ha nem ezekből a jegyekből?

Napjainkban nagyon sokan panaszkodnak a részvétlenségre, a meg nem értésre, a figyelmetlenségre, a gonoszságra. Az Anyanyelvápolók Szövetségének szeptemberi tanácskozásán a felszólalók és a hallgatók ismét bebizonyították: még érdemes hinni az emberben, még reménykedhetünk abban, hogy ezekben a közösségekben, helyi csoportjainkban képesek az odafigyelésre, a másik meghallgatására.

Jó ehhez a közösséghez tartozni!

Molnár Csilla

Káromkodjunk?

A nyelvemelő szakirodalom sokat foglalkozott a trágár szavakkal, a káromkodással. A jelenségről mindig elítélően nyilatkoztak. A Nyelvemelő kéziszótár szerint „a trágárság fékezetlen indulatot fejez ki a vulgáris, alantas stílusrétegen belül”. Az obszcén szavak körébe a nemi étellel és az anyagcserével kapcsolatos fogalmak tartoznak. A közönséges, durva beszédet főként az ifjúság nyelvhasználatával azonosítják, negatív nyelvi formaként ítélik meg, és mindig a nyelv és a magatartás szoros összefüggésére hivatkoznak. Mindeddig azonban igen kevés szó esett a káromkodás mélyebb, lélektani okairól. A trágárságot stílusdurvulással, igénytelenséggel, megszokással magyarázták. S valóban, ha már egy trágár szókapcsolat rögződött az agyunkban, akkor sztereotip fordulatként egyre többször vesszük elő, s lassan az már a mondatvégi írásjel szerepét is átveszi. Ilyenkor eredeti jelentése elhomályosul, hiszen töltelékszóvá válik. Kisebb közösségekben, társas kapcsolatokban figyelhető meg, hogy ha az emberek nagyobb része káromkodik, egy idő után a többiekre is átragad a trágár szóhasználat. Ez a spontán, nem akaratlagos mintakövetés egyik példája. Önellenőrzés és tudatos irányítás kell a vaskos szavak visszaszorításához.

A trágárságokat funkciójuk alapján is osztályozhatjuk, aszerint, hogy a nyelvi érintkezésmódban milyen szerepet töltenek be. Ha a káromkodás haragból, indulatból fakad, akkor a düh levezetésére szolgál. Tehát ilyenkor a káromkodás az agresszióknak a kifelé irányuló formája. Már az óvodások is káromkodnak, s gyakran olyasmit mondanak, amit nem is értenek. Utánzással sajátítják el a trágár szófordulatokat, s hamar észreveszik, hogy ha ezeket a kifejezéseket használják, mindenki azonnal rájuk figyel. A káromkodásnak tehát többnyire pótcselekvés értéke van. Az indulat levezetésén kívül még tréfalokozásra szokták használni a trágár szavakat, főként viccek elmondásakor. A durvaság fokát erősen befolyásolja a beszédhelyzet is, valamint az, hogy megszólításra, felkiáltásra, minősítésre vagy mérték kifejezésére használjuk-e az adott szót. Ha a férfi és a női nyelvhasználat közötti különbségeket figyeljük, felmérések szerint a férfiak gyakran káromkodnak, a nők egy része nem, a többsége pedig nagyon ritkán. (Sajnos, ez mintha változna.)

Bizonyos helyzetekben van létjogosultsága a káromkodásnak: ha indulatainkat szabadítjuk fel, s tudat alatti szintről tör ki belőlünk egy-egy durva szó. Arra viszont ügyelnünk kell, hogy társalgás közben ne használjuk a trágárságokat, legyünk tekintettel a másik félre, akihez beszélünk, s igyekezzünk betartani Grice-nak az együttműködési alapelvét, miszerint: „Legyen a társalgáshoz való hozzájárulásod olyan, amelyet azon a helyen, ahol megjelenik, annak a beszélgetésnek elfogadott célja vagy iránya elvár, amelyben éppen részt vesz.” S ez a kritérium még kiegészül az udvariassági maximával is. Tehát tiszteljük a hallgatót, s ne feledjük, megszólalásaink mindig a benyomáskeltés szolgálatában állnak, akár akarjuk, akár nem!

Schirm Anita

Még jó időben az idejében érdekében

Lehet, hogy már elkéstem ezzel a cikkcskével, mert annak kifejezésére, hogy valami kellő időben, idejekorán, idejében történik, szinte már csak ezt hallani: *időben*. Tudom, a Nyelvemelő kézikönyv nem hibáztatja ezt az alakot, nem minősíti nyelvhelyességi hibának (I. kötet, 964. o.), de aki megszokta, hogy a választékosabb formát használja, annak feltűnik, ha egy hetilapban kizárólag az *időben* alakot találja. Ezer igaz vagy közhelyszerű megállapítást írhatok arról, hogy a nyelv változik, bizonyos szavak eltűnnek, mások beépülnek a szókészletbe stb., de nem szívesen nyugszom bele, ha a pontosabb, a választékos alak kivész, s egy másik helyettesíti.

Ezért is örültem, amikor Tótfalusi Istvánnak 1997-ben megjelent nyelvhelyességi kéziszótárában a szerkesztő arra biztat: az *időben* formát csak az *idő* főnév ragos alakjaként használjuk. Pl. Abban az *időben* még nem ismertük egymást. Nagy utat tesznek meg térben és *időben*. A 'kellő időben' jelentésű kifejezés helyesebb így: Szerencsére *idejében* megérkeztem a találkozóra. Nem készültem el *idejében* a fordítással.

Ha elfogadjuk, hogy „védencem” választékosabb, igényesebb, akkor segítségünk visszahelyezni az őt megillető helyre, ne nyugodjunk bele, hogy ez is elvész. Talán még *idejében* szóltam!

Veres Katalin

Reklámok (?)

Budapesti lakos lévén mindennap sok reklámmal találkozom az utcán, a buszon, a villamoson, a metróon stb. Néhány ügynevezett reklám azonban inkább elriasztja a jámbor utazót. Nem is olyan rég például egy híres orgonaművész plakátjának erre a mondatára figyeltem föl: NEM PO-FÁZNI – CSELEKEDNI! (Tudnunk kell, hogy egy – a szegények, elesettek megsegítését célzó – jótékonyági koncertről volt szó.) A szándék természetesen nemes, de ilyen formában ez visszataszító; sokaknak ugyanis e sor elolvasása után eszükbe sem jut továbbolvasni a hirdetést. Ilyen és ehhez hasonló „reklámokkal” naponta – sajnos – akár tízszer is találkozunk. Íme, az általam második és harmadik helyre rangsoroltak:

2. „Mindenkinek lehet valami dezodora, de...”

3. „Ingyen olajcsere a mosóban vett olajból...”

(Aki tudja, mit jelentenek ezek a mondatcsonkok, tudása velem minél hamarabb – én ugyanis már két hónapja gondolkodom rajtuk sikertelenül.)

Benkő Péter

Találkozás egy ismeretlen (?) költőnővel

Mostanában gyakran tapasztaljuk, hogy az emberek nem figyelnek egymásra, szó nélkül elmennek egymás mellett. Nem veszik észre, ha segíteni kell, nem nagyon beszélnek a másikkal, bizalmatlanok, félnek. Szerencsére akad ellenpélda is, erről szól az én történetem.

A ráckevei HÉV-en az öcsémmel Budapest felé utaztunk. Sokan voltak, egy középkorú hölgytől kérdeztük meg, odaülhetnénk-e mellé. Útközben ő olvasott, mi beszélgettünk. A végállomáson elköszöntünk tőle, leszálltunk, és villamosra ültünk. Nemsokára észrevettük, hogy a hölgy ismét mellettünk utazik. Ekkor tűnt fel, hogy int a kezével, üljek oda hozzá.

Emlékezett rám a HÉV-ről, s azt mondta, rokonszenves voltam neki, s ami nagyon meglepte, hogy mindketten kö-

szöntöttük, és azt is megkérdeztük, leülhetünk-e mellé. Mielőtt bármit tudtam volna mondani, a kezembe nyomott két vékonyka könyvet, s kérte, fogadjam el őket. Mindkető verscskötet volt, benne a következő szöveg: „Ismeretlen (?) útítársaimnak szeretettel: a szerző”.

A kötetek az övéi voltak, s ajándékba adta őket, majd egy fényképet is készített rólunk. Sajnos, le kellett szállnia, így beszélgetni nem tudtunk, de a meglepődöttségtől lehet, hogy szólni sem tudtam volna.

Számomra ez a találkozás bebizonyította, mennyit ér egy kedves szó, egy mosoly, az emberi érzés. Olyan nagy megerőltetés volna ez bármelyikünknek?

Tavaszi Virág

A személyi számítógépek megjelenésével jóformán mindenkinek értenie kell a tipográfiahoz, ha – akár csak alkalmanként is – szövegek előállításával foglalkozik. Én magam is sokszor találkozom olyan hibákkal, melyeket a számítógép ugrásszerű elterjedésének tudhatunk be. Talán nem árt ismertetni néhány fontosabb tipográfiai fogalmat, tudnivalót.

Általános tévhit, hogy a betűk egymástól azonos távolságra állnak. Laikus szemmel is láthatjuk, hogy ha egy szó betűit egyforma távolságra írjuk le egymástól, akkor túl nagy vagy túl kicsi helyek keletkeznek a betűk között.

A szóköz és a sorköz megválasztása is nagyon fontos az olvashatóság szempontjából. Nem szokták figyelembe venni, hogy a túl nagy, illetve a túl kicsi sor- és szóköz teljesen olvashatatlanná teszi a szöveget. Mostanában a nagy sorköz a divat, az így írt szöveg igen nehezen emészthető, és csak lassan olvasható. Főleg a reklámoknál szokták ezt a módszert alkalmazni, holott éppen ott volna a legfontosabb az olvashatóság, de ezt szerencsére ellensúlyozza a szövegek rövidsége.

Hadd ejtsek szót az ún. *ligatúrákról*. Ezek az *f* betűnek különféle betűkkel való összeolvadásai: *fi, fl, ff, fl, fl*. Ezeket a betűket összevont jelként szoktuk használni, különben egymásra lóg az *f* felső szára, illetve az *i* feletti pont. Ez a hagyomány a kódexmásolók korára nyúlik vissza, amikor a szerzetesek, hogy egy adott szó beférjen a sorba, a benne szereplő betűkből párokat alkotva összevonták őket. Ez az *f* betűnél az említett esztétikai szempont miatt maradandónak bizonyult. Az angol nyelvben még megmaradt az *æ* (*Æ*) és az *œ* (*Œ*) ligatúra is. Kevesen tudják, de az *&* jel is ligatúra, mely a latin *et* szó két betűjéből forrt össze, így helyes elnevezése „*et*”-jel.

Örömmel tapasztaltam, hogy az Édes Anyanyelvünk azon kevés lap egyike, amely általában jól használja még a belső idézőjeleket is. Ugyanis a helyes magyar idézőjelek a következőképpen alkalmazandók: „*nn* »*nn*« *nn*”. A bezáró idézőjel nem felfelé mutat (“), mint a németben, a belső idézőjelek pedig egymás felé néznek, a franciában használttal ellentétben. Hangsúlyoznám, hogy az idézőjelek kezdését nem szabad két vesszővel és egy szóközzel helyettesíteni. Íme a különbség: . . (két vessző) – „ (idézőjel).

TIPOGRÁFIA

Sajnos az 1998 decemberében megjelent Édes Anyanyelvünk vezércikkében az iniciálék (tehát a régen díszes, ma már csupán a szövegbetűnél négyszer-öttször nagyobb kezdőbetűk) hibásak voltak, ugyanis alkalmazásukkal alapvetően négy dolgot kell figyelembe venni: 1. Baloldalt a hasáb szélével optikailag álljon vonalba a betű képe. 2. Az iniciálé alapvonala az iniciálé melletti sorok közül az utolsónak az alapvonalával álljon egy magasságban. 3. Magassága érje el az első sor felnyúló szárainak vonalát. 4. Az iniciálét alulról és jobbról határoló térközök optikailag egyenértékűek legyenek.

Ezenkívül az iniciálé elé soha nem tehetünk térközt, hiszen az már önmagában jelzi a bekezdést, nem kell ténylegesen beljebb kezdeni. Egnél több betűt vagy számot nem szabad iniciálénak tekinteni.

Néhány szó az olvashatóságról! Mozgó szemmel nem lehet olvasni, mert az elsuhanó dolgokat nem tudjuk felfogni. A szem ugrásokkal követi a sorokat, a megállásokat a tudomány „fixációs pont”-oknak nevezi, amikor – a másodperc tört része alatt – felfogjuk azt, ami a szem éleslátási mezőjébe kerül (a szavak formáját, nem pedig a betűket). Az olvasás gyorsasága attól is függ, hogy mennyire könnyű egy szöveg, egy-egy fixációs pont után milyen gyorsan tud a szem továbbugrani. Azt olvassuk, amit a szavak alakja sugall, de egyszersmind azt, amit elvárunk, hogy oda legyen nyomtatva. Ha nem értjük a mondat értelmét, vissza-visszaugrik a szemünk a már olvasott részre, hogy korrigáljon vagy megerősítsen. Ennek tudatában hadd ajánljam használatra a Tótfalusi Kis Miklós által metszett, ma *Janson*-nak nevezett (valójában Tótfalusi Antikva) betűtípust, amely szép és igen jól olvasható.

A betűméret, a lapméret és a betűtípus megválasztásának is nagy szerepe van a tipográfiában: a jegyzetekhez 6–8 pontos, az újságokban 8–10, a könyvekben 10–12, a címekben 14–18, a plakátokon pedig 48 pontosnál nagyobb betűket szokás használni, a betűtípustól és a témától függően. Olyan nagy lapot válasszunk, amire úgy tudjuk elhelyezni a kívánt szöveget, hogy a margón elférjen a hüvelykujjunk, és alul a többi margónál kicsivel többet tudjunk hagyni. A betűválasztáskor arra is figyelniünk kell, hogy szövegünk milyen hangulatú, és mit is fejez ki. Például a költészettel kapcsolatos művek reneszánsz betűtípussal készülnek, a szépirodalom a barokk, a társadalomtudomány a klasszicista, a reklámok pedig a modern, talp nélküli betűtípusokat részesítik előnyben.

A címek elhelyezésével is hadilábon áll a laikus ember, hiszen gyakran nem veszi figyelembe az alacsonyabb rendű cím legfontosabb szabályát, hogy fölötte mindig nagyobb térköz legyen, mint alatta, mivel érzékeltetni kell, hogy az utána következő szöveghez tartozik.

De ezeken kívül számos egyéb probléma vetődik fel a tipográfia kérdésével kapcsolatban, hiszen érdemes még utánanézni az újságtördelés, az elválasztás, a sorzárás, a szállírás, a betűtorzítás, a betűkeverés vagy a tördelés érdekes témáinak. Talán legközelebb!

Virágölygi István

Terjengősség a hirdetésekben

A terjengősség, az idegenszerű fogalmazás már régóta a hivatalos nyelv egyik fő hibájának számít. Különösen gyakori az igéből *-ás, -és* képzővel létrehozott elvont főnév és egy többnyire tartalmatlan ige kapcsolata: *megrendezésre, bemutatóra kerül*. Hasonló hiba a rag helyett egy névutó használata: *a kockázatok tekintetében, a gyógyítás terén*. A körülményes megfogalmazású mondatok a kívülállóban tiszteletet ébresztenek, s ha hivatalos ügyben járunk, magunk is hajlamosak vagyunk ilyen bonyolultan kifejezni magunkat. Így a terjengősség már az egyszerű beszélgetésekben is utat tör magának: az utcán, a piacon, a buszon lépten-nyomon találkozunk vele.

A terpeszkedő kifejezések homályosabbá teszik a szöveget, ezért elég meglepő, hogy már az apróhirdetéseknél is hemzsegek az efféle fordulatok, holott ezekben épp a könnyen érthetőség és a figyelem felébredtetés volna a lényeg. Ráadásul szavanként kell fizetni értük, így minden hirdetőnek az lenne az érdeke, hogy a lehető legrövidebben fogalmazzon. A következő példára azonban nem jellemző se a tömörség, se a világosság:

„A Kertészeti Kistermelők Szövetkezet Igazgatósága az alapszabály értelmében 4 pontjának (1-2 bek.) értelmében évről-évre közgyűlést hív össze.

Közgyűlés napirendje: Felügyelő Bizottság beszámolója

Amennyiben a közgyűlés a meghirdetett időben, a megjelent tagok számára tekintettel nem lenne határozatképes, az igazgatóság azonos napirendi ponttal, azonos helyszínre újabb közgyűlést hív össze, melynek kezdési időpontja 18.00 óra. Az eredeti napirend tekintetében a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes.”

Már maga a szöveg terjedelme is figyelemre méltó, hát még a sok fölösleges szó! „Remekmű” az első mondatban a két, egymás sarkát taposó *értelmében*, az utolsóbeli *tekintetében* – *tekintet nélkül* párosítások elegyével. Arról nem is beszélve, hogy itt-ott eltűnedeztek a névelők. Persze, a „szerző” nemesak ezeket nem ismeri, hanem a sorszámokat sem. Bár lehet, hogy csak én kötözködöm, s az alapszabálynak valóban mind a 4 pontjáról, illetve azoknak csak 1-2 bekezdéséről van szó. De mit is várhatnánk valakitől, aki feltehetőleg még a szövetkezet nevét sem tudja – hacsak nem valóban így született meg az elnevezés, kifacematodva, aggályosan ügyelve, nehogy egyetlen birtokos személyjel is belecússzon.

Engem ugyan nem érintett ez a hirdetés, ezért csak „gyönyörűségből” foglalkoztam vele, de szinte látom magam előtt, ahogyan a címzettek összerángolt homokkal küszködnek, hogy minden információt sikerüljön kihámozniuk ebből a zagyvalékból. De hát az egyértelműbb és olcsóbb megoldás nem lett volna ilyen előkelő, hivatalos hangzású. Márpedig egy szövetkezetnek ügyelni kell az efféle formaságokra, nem igaz?...

Slíz Mariann

Diákhumor – igaz, nem annak szánták

Adam Mac mérnök új utat talált föl.
II. József a halála után visszavonta összes rendeletét.

Kr. e. 480-ban a perzsák Xerox vezetésével támadást indítottak.

István király tevékenységéhez tartozott a polgár törzsfők leverése.

Chiléken húzták a kocsikat.

A polisz városállam, innen ered a rendőrség.

Széchenyi István egyik műve a Statárium.

Róma bukásának oka, hogy a provinciák elszabadultak.

A monopolkapitalizmus egyik szervezeti formája a kráter.

Zrínyi műve: Az török morfium ellen való orvosság.

Martell Károly a Meroving királyt szatúrumbába küldte.

Mohamed egy pásztor volt, aki hozzáment egy gazdag kereskedő lányához.

A természeti gazdálkodás a három dobásos földművelés.

323-ban Nagy Sándor Maláriában meghalt.

Nagy Sándor Pellából Trójába megy, hogy megkoszorúzza Akhilleusz.

Nero megölette nőjét, Senecát.

933-ban Augsburgi Lech megverte a magyarokat.

1800-ban Napóleon Trafalgárnál egyszerre három helyen győzte le a hadsereget.

Zrínyi Miklós műve, a Távoli kis tracta.

A különböző atrocitások nagy súlyt fektettek idegállapotára.

II. József 1880-tól 1890-ig élt.

610-ben Mohamed fellép Iszlámban.

Mohamed Hidzsra fellépésekor Medinába ment.

A thermopülai szorosnál a görögök védelmi állásban, a szoroson áthaladó egy-egy hajót puskatussal szétverték.

Az 1772–73-as országgyűlésen törvénybe foglalják, hogy nő is lehet kormányzó, tehát nőszemély is irányíthatja az országot.

Indiában négy karszt van.

Napóleon félmillió hadseregéből csak 600–700 ezren maradtak meg.

Széchenyi István művei: A Hítel, Világ, Solanium.

A porosz-francia háborúban a poroszok megszerezték Elsát.

A török hadsereg tagjai regulárékat, cári birtokokat kaptak.

Dózsa Györgyöt villamosszékbe ültették.

1526-ban kitört a mohácsi vész, bevették a mohácsi várat.

1868-ban Horvátország belső önállóságot, anatómiát kapott.

Dózsa György fejére tüzes koronát tettek, és nem tüzes trónt.

Augustus felvette a triumvirátus tisztségét, 25 katonát leszerelt.

Julius Caesar 320.000 antiproletár felének biztosított munkalehetőséget.

Andrássy Gyulát ipari miniszterelnökké megválasztották.

A török sereg élén a szultán állt, mögötte voltak a janicsárok, a martalóc sereg, a szeldzsuk, a topcsik.

Dózsa Györgyöt tüzes vassal megkoszorúzták.

K. B.

REJTVÉNY

Egy szerző hét műve

Rejtvényünkben egy Somogyországhoz kötődő magyar író hét művének a címét idézzük, de úgy, hogy a címek magánhangzóit más hangokra cseréltük, eredeti helyüket viszont nem változtattuk meg (a mássalhangzók változatlanok). Ha a rejtvényfejtők leleményesek, könnyen rátalálnak az eredeti magánhangzókra, s így megkapják az eredeti „kifordítatlan” címeket is.

Beküldendő az író neve és hét művének a címe.

1. Cső
2. Kilő
3. Vak
4. Tuskó-vér
5. Telő barak
6. Hószín ágynép
7. Billegő Ede

Választ rejtő kérdő mondatok

Az alábbi kérdő mondatok intarzaszerűen rejtik az egyszavas válaszokat, melyek utónevek. Ha a megtalált utónevek kezdőbetűit felülről lefelé haladva összeolvassa, egy mű címét kapja.

Beküldendő a mű címe és a mű szerzőjének neve.

1. Ki szónokolt a konferencián?
2. Ki a pettyes csupor mázolója?
3. Ki a románc szerzője?
4. Ki a királyfi délebedjének a szakácsa?
5. Ki a szalma gazdája?
6. Ki volt ma a tanóra zavarója?
7. Ki az, aki megerősítette kezén a kötést?
8. Ki korosztályunk kitüntetője?
9. Ki csomagolta be az ajándékot?
10. Ki másolt már cirill betűket?
11. Ki nem volt soha kizsákmányoló?
12. Ki közülünk a „mennikész”?
13. Ki jártas a tudományokban?
14. Ki dug rongyot az egérlukba?
15. Ki ültette a liliumot?
16. Ki szabad ma közületek?

A megfejtéseket 2000. január 31-éig kérjük beküldeni az Anyanyelvpolók Szövetségének címe: 1126 Budapest, Szoboszlai u. 2–4. A helyes megfejtők között öt értékes könyvet sorsolunk ki.

Mészely József
(Sepsiszentgyörgy)

SZERVEZETI HÍREK

Legutóbbi, 1998-as híradásunk óta újabb helyi csoportok szerveződtek, így 52-re emelkedett az Anyanyelvpolók Szövetségének keretében működő közösségek száma:

Balassagyarmat – Szondi Gy. Szakképző Középiskola

Csurgó – Nagyváthy J. Középiskola

Nyíregyháza – Móricz Zs. Általános Iskola

Pécs – Szent Mór Katolikus Iskolaközpont

Szekszárd – Ady E. Középiskola

Szentistván – Általános Iskola

Tatabánya – Bárdos L. Gimnázium és SZKI

* * *

1999. szeptember 18-án kb. kilencven szövetségi tag részvételével megrendeztük a szövetségi tagozatok tanácskozását. 26 helyi csoport képviseltette magát.

Lapzártánk után, november 13-án rendeztük Budapesten a VII. országos ifjúsági anyanyelvi parlamentet, 27-én a Gundel Szakközépiskolában a Péchy Blanka emléknapot.

A december 11-i közgyűlésen fiatal szövetségi tagjaink rendezőként is segítik az esemény sikeres lebonyolítását.

2000. március 27-én lesz a hagyományos „Anyanyelvi nap” a budapesti Práter utcai általános iskolában.

A helyi csoportok képviselőinek következő kihelyezett tanácskozását ceglédi csoportunk szervezi. Kétnapos agárdi (gárdonyi) értekezletünkre májusban kerül sor. A csongrádi szervezők áldozatkészségének köszönhetően augusztusban megrendezhetjük a nyolcadik ifjúsági anyanyelvi táborot.

Az Anyanyelvpolók Szövetsége Ifjúsági Tagozatának hírlevelét Kerekes Barnabás szerkesztette.